

Evropa Nostra objavila kritički izveštaj o kontroverznom projektu žičare na Beogradskoj tvrđavi

Evropa Nostra, vodeća evropska organizacija posvećena kulturnom nasleđu danas je objavila Izveštaj kojim se oštro kritikuje kontroverzni projekat gradnje žičare (gondole) u okviru kulturnog dobra Beogradska tvrđava, jednom od najznačajnijih spomenika kulture u Republici Srbiji, sa velikim značajem i za istoriju čitave Evrope. Osim toga što je zakonski sporan, i bez jasne svrhe i utemeljenja, projekat bi imao razarajuće posledice na autentičnost i integritet kulturnog nasleđa koje je simbol Beograda, konstatuje se u Izveštaju.

Izveštaj je pripremljen na osnovu posete visoke delegacije stručnjaka Evropa Nostre Beogradu od 4-10. maja 2019, koja je organizovana kako bi se objedinili naponi za očuvanje Beogradske tvrđave. Tokom posete, delegacija stručnjaka različitih disciplina, obišla je Beogradsku tvrđavu, upoznala se sa pravnim i građevinskim izazovima projekta gradnje žičare, i sastala sa strukovnim organizacijama, udruženjima građana, javnim ustanovama, nadležnim ministarstvima, kao i sa Predsednicom Vlade RS, **Anom Brnabić**. Izveštaj visoke delegacije Evropa Nostre usvojen je od strane Upravnog odbora i Saveta Evropa Nostre u Atini 18-19. juna 2019. i predstavljen je Kabinetu Predsednice Vlade Republike Srbije, kao i Ministru kulture i informisanja Republike Srbije, g. **Vladanu Vukosavljeviću**, 17. jula 2019.

Projekat žičare Kalemegdan-Ušće, iniciran od strane Grada Beograda 2018., predviđa povezivanje Beogradske tvrđave i parka Kalemegdan, sa parkom Ušće. Gradnjom žičare, visokih stubova, kao i stanice žičare "Kalemegdan", nepovratno bi se kompromitovale istorijske i estetske vrednosti Beogradske tvrđave (sa Antičkim Singidunumom i istorijskim parkom Kalemegdan), zaštićenog kulturnog dobra od izuzetnog značaja za Republiku Srbiju, i lokaliteta upisanog od 2015. na Tentativnu listu Republike Srbije za upis na UNESCO Listu svetske baštine, naglašava se u Izveštaju.

'Beogradska tvrđava je izuzetan primer slojevitog kompleksa utvrđenja i jedinstven je svedok brojnih carstava i država koje su obeležile i oblikovale Beograd, Srbiju i Evropu. Ostacima iz doba Starog Rima, Vizantijskog carstva, Ugarske, Bugarske i Srpske srednjovekovne države, Osmanskog carstva i Habsburškog perioda, Beogradska tvrđava priča jedinstvenu priču o istorijskim granicama Evrope kroz period od preko osamnaest vekova. Evropa Nostra veruje da visoka vrednost ovog zaštićenog spomenika kulture poziva na maksimalnu brigu i poštovanje, te poziva vlasti u Srbiji da se u skladu sa time odnose prema ovom istorijskom

dragulju.’ izjavio je Prof. Dr Herman Parcinger (**Hermann Parzinger**), izvršni predsednik Evropa Nostre.

Pored toga što pruža detaljan opis Beogradske tvrđave i njenih vrednosti, kao i informacije o kontroverznom projektu žičare i kampanje protiv gradnje iste, ključni deo Izveštaja čine 10 zapažanja i zaključaka stručnjaka Evropa Nostre, kao i 7 preporuka za očuvanje i unapređenje Beogradske tvrđave.

Izveštaj u celosti možete pogledati [ovde](#).

10 zapažanja i zaključaka stručnjaka Evropa Nostre:

- 1. Beogradska tvrđava je nezamenjivo nasleđe od nacionalnog, evropskog i svetskog značaja**, i treba biti očuvana uz primenu najviših standarda.
- 2. Gradnja žičare nanela bi nenadoknadivu štetu autentičnosti i integritetu ovog kulturnog dobra od izuzetnog značaja.**
- 3. Svrha i opravdanost projekta gradnje žičare nisu jasni**, niti zasnovani na detaljnim analizama izvodljivosti i isplativosti.
- 4. Ozbiljna Studija uticaja na nasleđe izostala je u procesu razmatranja projekta gradnje žičare**, suprotno nacionalnim i međunarodnim zakonskim odredbama kao i standardima dobre prakse.
- 5. Gradnjom žičare ugrozila bi se transnacionalna nominacija Beogradske tvrđave na UNESCO-vu Listu svetske baštine u okviru “Granica Rimskog Carstva”**, te bi se propustila izuzetna prilika za dugoročno unapređenje i očuvanje ovog lokaliteta, kao i za održivi razvoj kulturnog turizma.
- 6. Projekat gradnje žičare nekompatibilan je sa nacionalnim zakonskim odredbama**, kao i sa međunarodnim i evropskim konvencijama u oblasti nasleđa koje je ratifikovala Republika Srbija.
- 7. Postoje jasni dokazi neopravdanih pritisaka na ustanove zaštite kulturnog nasleđa**, kao i na neuključivanje stručnjaka i stručnih tela u procesu donošenja odluka i izdavanja mera zaštite.
- 8. Proces planiranja gradnje žičare karakterisao je manjak transparentnosti**, izostanak javnog dijaloga i konsultacija sa relevantnim akterima, strukom i građanima.
- 9. Projekat je naišao na oštru i široku kritiku stručnjaka, civilnog društva, građana i medija**, uključujući i peticiju potpisanu od strane 15000 građana u roku od samo nedelju dana.
- 10. Ovo nije izolovan slučaj nezadovoljavajuće zaštite nasleđa**, jer su mnoga kulturna i prirodna dobra u Srbiji ugrožena sve liberalnijim sistemom urbanističkog i prostornog planiranja i izgradnje.

7 preporuka za očuvanje i unapređenje Beogradske tvrđave:

- 1. Preispitati sva upitna dokumenta, mere i dozvole izdate u procesu planiranja gradnje žičare**, kako to kulturno dobro od izuzetnog značaja ne bi bilo ugroženo nezakonitim i neadekvatnim odlukama.

2. **Pripremiti detaljnu Studiju uticaja na nasleđe projekta gradnje žičare**, od strane nezavisnog kompetentnog tima stručnjaka.
3. **Uložiti potrebne napore i stručnost u uspešnu nominaciju Beogradske tvrđave na UNESCO-vu Listu svetske baštine**, uz ulaganje neophodnih resursa u unapređenje njenog trenutnog stanja, umesto u njeno degradiranje.
4. **Obezbediti sistemsko istraživanje, konzervaciju, restauraciju, održavanje i prezentaciju Beogradske tvrđave**, kako bi se unapredila svest o njenom značaju i povećala njena atraktivnost.
5. **Pronaći adekvatnije, jeftinije i manje invazivne alternative žičari**, kao što su pešački/biciklistički most ili sistem eko-čamaca.
6. **Obezbediti transparentno i participativno donošenje odluka uz obavezno učešće stručnjaka i građana** u procesu planiranja i odlučivanja o investicijama koje radikalno menjaju istorijski pejzaž grada.
7. **Tretirati kulturno nasleđe kao ključni resurs za održivi razvoj Srbije** i osigurati da nasleđe koje je zajedničko dobro svih građana ne bude ugroženo i žrtvovano zarad kratkotrajnih investicija i profita.

Za više informacija:

Višnja Kisić
generalna sekretarka, Evropa Nostra Srbija
Tel: +381 (0) 63 686 647
email: visnja@europanostraserbia.org

Sneška Kvadvliih-Mihailović
generalna sekretarka, Evropa Nostra
Tel. +32 (0) 2 400 77 02
Email: lao@europanostra.org

Evropa Nostra je vodeća panevropska organizacija koja aktivno deluje u oblasti nasleđa više od 50 godina, u preko 40 zemalja Evrope. Uz članstvo nekoliko stotina udruženja, ustanova, kompanija i preko hiljadu pojedinaca širom Evrope, Evropa Nostra je priznata kao najreprezentativnija organizacija u Evropi u oblasti kulturnog nasleđa, i kao glas civilnog društva posvećen očuvanju i promociji evropskog kulturnog nasleđa. Evropa Nostra doprinosi razvoju javnih politika i strategija posvećenih nasleđu na evropskom nivou, slavi izuzetna ostvarenja i promovise dobre prakse u oblasti nasleđa kroz [Evropske nagrade za kulturnu baštinu/Nagrade Evropa Nostra](#), i bori se za očuvanje kulturne baštine u Evropi, pre svega kroz program [7 Most Endangered](#) (7 najugroženijih spomenika kulture), koji vodi zajedno sa Institutom Evropske investicione banke.